Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto
Rajavartioylitarkastaja Reijo Lahtinen

6.2.2023

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain, valtion liikelaitoksista annetun lain ja valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta

Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa pyydettynä lausuntonaan kyseiseen hallituksen esitykseen seuraavaa. Rajavartiolaitoksen esikunta kannattaa Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöstä annetun lain muuttamista niin, että toimitilavuokrauksen tavoitteista ja toimitilavuokrauksesta säädetään lähtökohtaisesti lain tasolla.

Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain ehdotetussa 2 a §:ssä olisi tarkoitus säätää valtion toimitilavuokrauksen tavoitteista, joita olisivat valtion kokonaisedun edistäminen, jota arvioitaessa tulisi ottaa huomioon toiminnan kokonaistaloudelliset vaikutukset. Kokonaistaloudellisuuden arvioinnissa esitetään huomioon otettavaksi viraston tai laitoksen toiminnan taloudellisuus, tehokkuus ja tehtävien tarkoituksenmukainen hoitaminen sekä tilatehokkuustavoitteiden toteutuminen.

Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa, että valtion virasto tai laitos tai sitä ohjaava ministeriö vastaa toimintansa taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja tehtäviensä tarkoituksenmukaisesta hoitamisesta. Tämän vuoksi virastojen ja laitosten tai niitä ohjaavien ministeriöiden tulisi toimitilaratkaisujen kokonaisarvioinnissa itse lähtökohtaisesti tuottaa ratkaisut toimintansa ja työskentelynsä tavoista.

Senaatti-konserni kiinteistö- ja tilapalveluja liikelaitoslain mukaisille asiakkaille tarjoavana liikelaitoksena on valtionhallinnon palveluntuottaja, jonka tehtävät tulisi rajata valtion kiinteistövarallisuudesta huolehtivana liikelaitoksena toimitiloihin ja niihin liittyviin palveluihin. Tämä tulisi huomioida mainitun lain 2 c §:ssä mainittujen tarkempien säännösten ja määräysten valmistelussa. Virasto tai laitos ei voi jäädä asemaan, jossa sen lakisääteisten tehtävien toteuttamistapaan oleellisesti vaikuttaisi tai niistä päättäisi liikelaitos, jonka tehtävä on tuottaa tilapalveluja.

Tarkemmat säännökset, jotka vaikuttavat viraston tai laitoksen toimitilamenoihin, kuten esimerkiksi jäännösarvovastuu tai edelleenvuokrauksen hallinnointikustannus, tulisivat olla budjettineutraaleja siten, että ne otettaisiin huomioon virastolle

tai laitokselle myönnettävissä toimintamenoissa. Tilaratkaisujen tulee olla toteuttamiskustannuksiltaan kustannustehokkaita myös verrattuna muuhun markkinaan. Vuokratasojen määrittäminen tulisi tehdä valtion kokonaistaloudellisen kiinteistönpidon mahdollistavalle tasolle.

Rajavartiolaitokselle on myös erityisen tärkeä edellä mainitun lain 2 b §:n 3 momentin ehdotettu lisäys, joka mahdollistaisi toimitilojen vuokrauksen muultakin taholta kuin Senaatti-konsernin liikelaitokselta. Rajavartiolaitos tarvitsee esimerkiksi merialueen ympäristövahinkojen torjuntaan varautumiseksi varastotiloja satama-alueilta, eikä Senaatti-konserni yleensä omista satamissa kiinteistöjä.

Lopuksi Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa näkemyksenään, että valtioneuvoston selonteosta Senaatti-konsernista aiheutuvat mahdolliset lainsäädäntömuutokset olisi ollut perusteltua valmistella yhdessä tämän hallituksen esityksen kanssa.